

RICHTLIJNEN BIJ HET GEBRUIK VAN TOLKUREN

Leerlingen met een auditieve handicap die les volgen in het gewoon basis- en secundair onderwijs, cursisten met een auditieve handicap die les volgen in het volwassenenonderwijs en studenten met een auditieve handicap die les volgen in het hoger onderwijs komen in aanmerking voor door de overheid gefinancierde tolkuren Gebarentaal (GT) en/of schrijftolkuren (ST).

Ook leerlingen met een auditieve handicap ingeschreven in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs kunnen in bepaalde situaties gebruik maken van door de overheid gefinancierde tolkondersteuning.

De voorwaarden waaraan moet worden voldaan en de procedure om deze tolkuren bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) aan te vragen, worden beschreven in de omzendbrieven:

- voor het basis- en secundair onderwijs:
[omzendbrief “Tolkondersteuning voor leerlingen met een auditieve handicap in het gewoon basis- en secundair onderwijs”](#)
- voor het hoger onderwijs:
[omzendbrief “Speciale onderwijsleermiddelen in het hoger onderwijs”](#)
- voor het volwassenenonderwijs:
[omzendbrief “Speciale onderwijsleermiddelen in het volwassenenonderwijs”](#)

Hieronder vindt u de richtlijnen die gelden voor het gebruik van tolkuren. Neem ze aandachtig door. Zorgt u er ook voor dat alle betrokken partijen op de hoogte zijn van deze richtlijnen?

1. ORGANISATIE

De school voor gewoon onderwijs, de instelling voor hoger onderwijs of het centrum voor volwassenenonderwijs (hierna de onderwijsinstelling genoemd) is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van de door AGODI toegekende tolkuren.

De contactpersoon van de onderwijsinstelling vraagt de tolken aan bij het Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven vzw (CAB) en last indien nodig de tolken af.

De leerlingen, studenten en cursisten (hierna leerling genoemd) en de ouders hebben ook zelf een verantwoordelijkheid inzake het gebruik van de tolkuren. Van hen wordt verwacht dat zij efficiënt met de toegekende tolkuren omgaan, zodat de toekenning in de toekomst niet in het gedrang komt.

De tolken zijn zelf verantwoordelijk voor de registratie van de tolkprestaties in de webapplicatie van het CAB.

2. GEBRUIK VAN DE TOLKUREN

Iedere leerling die een toekenning voor tolkuren krijgt, kan deze tolkuren vrij inzetten tijdens de periode waarin hij/zij ingeschreven is aan een door de Vlaamse Overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en waarvoor de toekenning geldt. Meestal gaat het om een volledig school- of academiejaar. De toegekende tolkuren kunnen dus niet ingezet worden tijdens een opendeurdag die voorafgaat aan de inschrijving van de leerling.

De leerling is vrij om de uren in te zetten naargelang de behoeften van het moment. Het maximum aantal tolkuren dat per onderwijsniveau op jaarbasis is voorzien, mag uiteraard niet overschreden worden, evenals het totaal aantal beschikbare tolkuren.

De onderwijsinstelling en de leerling en/of zijn ouders zijn het best geplaatst om te oordelen over de inzet van tolkuren voor bepaalde vakken en activiteiten. De tolkuren kunnen gebruikt worden tijdens alle schoolgebonden activiteiten die door de school worden georganiseerd en die verband houden met het normale onderwijsproces en de opleiding van de leerling. De onderwijsinstelling beslist autonoom over de al dan niet toelaatbaarheid van de inzet van tolken tijdens examens of andere evaluatiemomenten.

Voor één tolkmoment kunnen twee tolken (GT en/of schrijftolken) tegelijkertijd ingezet worden. De onderwijsinstelling en de leerling en/of zijn ouders maken zelf de afweging of en wanneer er twee tolken nodig zijn en vragen die aan bij het CAB. De uren die door twee tolken tegelijk worden ingevuld, worden dubbel aangerekend wat betreft het aantal verbruikte tolkuren. De overheid stelt hiervoor geen extra tolkuren ter beschikking.

Bij het gebruik van de tolkuren waakt de onderwijsinstelling er steeds over dat een tolk niet tegelijkertijd een opdracht in het kader van het leersteunmodel uitvoert en fungeert als tolk.

Als u vragen heeft over het gebruik van tolkuren, kan u contact opnemen met het CAB.

3. AFRONDING TOLKUREN

Een tolkopdracht die niet exact één of meerdere uren duurt, wordt tot op het uur afgerond. Met een tolkopdracht wordt een tolkprestatie van eenzelfde tolk bij eenzelfde leerling voor aaneengesloten lestijden, al dan niet onderbroken door een kleine pauze (speeltijd) bedoeld. De reële middagpauze in de school deelt de tolkprestatie altijd op in twee tolkopdrachten. Dit betekent dat de voormiddagprestatie stopt aan de middagpauze en daar wordt afgerond. De namiddagprestatie begint na de middagpauze en wordt eveneens afgerond. Zodra een nieuwe tolk begint, start ook een nieuwe prestatie met eigen afronding. Bij het maken van de berekening geldt het begin- en einduur dat door de school wordt aangevraagd.

De aanvrager bepaalt altijd zelf binnen welke tijdspanne de tolk nodig is, ook al komt dit niet overeen met de vakken of lesuren. De aangevraagde tijd primeert steeds en moet gerespecteerd worden.

Opdrachten via online tolken worden op dezelfde manier afgerond als live tolken.

Voor uitgesteld tolken komen de tolk en de contactpersoon of tolkgebruiker vooraf overeen

hoeveel tolkuren ingezet worden voor het te tolken beeld- en/of audiomateriaal. De afgesproken tolktijd wordt vermeld in de tolkopdracht via de webapplicatie van het CAB.

Als u vragen heeft over de afronding van tolkuren, kan u contact opnemen met het CAB.

4. AANVRAGEN VAN EEN TOLK

De tolk wordt via de interactieve webapplicatie www.tolkaanvraag.be aangevraagd bij het tolkenbureau CAB (Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven vzw) dat in Vlaanderen verantwoordelijk is voor het uitsuren en uitbetalen van de tolken. De richtlijnen om een tolk aan te vragen ontvangt u rechtstreeks van het CAB.

Het adres van het CAB is:

Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven (CAB)
Dendermondesteenweg 449
9070 Destelbergen
tel. 09/228.28.08 – GSM 0473/92 33 11
tolkaanvraag@cabvlaanderen.be - www.cabvlaanderen.be

5. HET STATUUT VAN DE SCHRIJFTOLK

Nieuwe schrijftolken werken steeds onder het zelfstandige statuut.

In sommige situaties kan een schrijftolk nog steeds worden tewerkgesteld onder een ander statuut dan het zelfstandige statuut:

- wanneer een tolk voorgaande school-/academiejaren reeds tewerkgesteld was onder een ander statuut;
- in het hoger onderwijs kunnen nieuwe schrijftolken er nog voor kiezen om te werken onder een ander statuut.

Schrijftolken die tewerkgesteld zijn onder een ander statuut genieten niet van de voordelen van de tolken die werken onder het zelfstandige statuut, zoals het ontvangen van een gegarandeerd uurloon per tolkuur en (in zekere mate) de garantie van dit honorarium na het aanvaarden van een opdracht door de regeling van 'te late annulaties' (TLA).

6. BETALING VAN DE TOLK

De tolkprestaties worden gefinancierd door AGODI. De uitbetaling van het honorarium van de tolk gebeurt door het CAB. Per uitgevoerd en aanvaard tolkuur ontvangt de tolk een vast uurloon van het CAB. Tolken ontvangen bovenop het uurloon ook een reisonkostenvergoeding. Het is van belang dat kan worden nagegaan hoe de voorziene middelen worden aangewend. Elke tolkopdracht dient voor de start van de tolkopdracht door de contactpersoon of diens gevolmachtigde via www.tolkaanvraag.be aan het CAB te worden bezorgd.

Om de tolkuren van de leerling optimaal te benutten, wordt iedere afwezigheid of wijziging met gevolgen voor een voorziene tolksituatie zo snel mogelijk aan het CAB gemeld. In het belang van de leerling moet kunnen worden aangetoond wanneer deze melding bij het CAB is gebeurd. In de richtlijnen van het CAB kunt u lezen wanneer en hoe u een tolkprestatie kunt annuleren.

Het is belangrijk dat de tolkopdrachten tijdig worden afgemeld, want bij een te late afmelding wordt de tolk in sommige gevallen alsnog betaald, hoewel er geen prestaties werden geleverd. Door het grote tolkentekort bestaat ook het risico dat andere leerlingen die een tolk wensen zonder tolk blijven zitten. Zelfs bij een afmelding binnen de 48 uur moet dit zo snel mogelijk gecommuniceerd worden met het CAB zodat er alsnog een vervangopdracht kan gevonden worden voor de tolk.

Bovendien worden deze niet gepresteerde uren beschouwd als “verloren gegane tolkuren” en in sommige gevallen verrekend met de tolkuren van de leerling. Na afloop van het school-/academiejaar wordt per leerling bekeken of er op deze manier opvallend veel uren “verloren zijn gegaan”. In dat geval loopt de leerling het risico om het volgende school-/academiejaar slechts een beperkte toekenning van tolkuren te krijgen (cfr. hoger vermelde omzendbrief).

Tolkuren die niet of te laat worden afgemeld bij het CAB, worden in sommige gevallen door AGODI niet ten laste genomen. Het CAB zal deze tolkuren aanrekenen aan de school. Indien de school niet zelf verantwoordelijk is, kan de school dit desgewenst op haar beurt aanrekenen aan de leerling of ouders (zie 6.2.2).

Om al deze redenen is het belangrijk dat zowel de onderwijsinstelling als de ouders van de leerling zelf de wijzigingen met betrekking tot voorziene tolkopdrachten zo snel mogelijk online verwittigen aan het CAB (www.tolkaanvraag.be), of indien dit niet kan, het CAB via mail of via SMS verwittigen.

Als u vragen heeft over de betaling van de tolk, kan u contact opnemen met het CAB.

6.1 TIJDIGE AFMELDING VAN DE TOLK

Voor een tijdige afmelding van de tolkopdracht brengt u het CAB en de tolk hiervan uiterlijk 48 uren voor de aanvang van de tolkopdracht op de hoogte. Die 48 uren worden alleen geteld tijdens de werkdagen. De weekends worden niet meegerekend. De jaarlijkse feestdagen (of de sluitingsdagen die daardoor het gevolg zijn) worden evenmin meegeteld. Wanneer de afmelding binnen de 48 uren voor de aanvang van de tolkopdracht gebeurt, is er sprake van een te late afmelding (zie 6.2). Bij een tijdige afmelding heeft de tolk geen recht op een uitbetaling. Deze uren worden niet verrekend met de tolkuren van de leerling.

6.2 TE LATE AFMELDING (TLA) VAN DE TOLK

Een te late afmelding van de tolkopdracht gebeurt tijdens de laatste 48 uren die voorafgaan aan de opdracht (weekends en feestdagen niet meegerekend). In het geval van een te late afmelding moet de tolk toch worden betaald, want de te late afmelding heeft meestal tot gevolg dat de

tolk geen andere tolkopdracht kan vinden en inkomensverlies lijdt.

Als het begin van de tolkopdracht binnen de 48 uren valt, dan worden alle aangevraagde uren uitbetaald aan de tolk. Een aanvraag kan ook bestaan uit meerdere opdrachten. Bij een afmelding van een hele aanvraag wordt per opdracht¹ bekeken of het tijdstip van afmelding al dan niet binnen de 48 uren valt.

6.2.1 TLA BETAALD DOOR AGODI

Sommige te laat geannuleerde tolkprestaties komen in aanmerking om te worden betaald door AGODI. Dit is het geval wanneer de afmelding het gevolg is van een oorzaak waar de onderwijsinstelling en de leerling geen invloed op hebben. Zo kan bijvoorbeeld de leerkracht van de dove leerling plots afwezig zijn of kan de leerling gewettigd afwezig zijn.

Voorbeelden van een gewettigde afwezigheid zijn:

- De leerling wordt plots ziek
- De leerling kan door een ongeval niet komen
- De leerling geraakt door weersomstandigheden niet op school
- ...

De onderwijsinstelling waakt over de afwezigheden van de leerlingen. Kleuters en leerlingen uit het leerplichtonderwijs dienen een afwezigheid in functie van de uitbetaling van een tolkprestatie te wettigen aan de onderwijsinstelling via een schriftelijk bewijs. Enkele voorbeelden van schriftelijke bewijzen zijn een doktersbriefje, een bewijs van niet-aangekondigde staking van het openbaar vervoer of autopech.... De onderwijsinstelling laat binnen de 10 dagen na de tolkopdracht aan het CAB weten of het al dan niet een gewettigde afwezigheid betreft.

Studenten hoger onderwijs en cursisten uit het volwassenenonderwijs bezorgen dit schriftelijk bewijs rechtstreeks aan het CAB. In geval van plotse ziekte van de leerling verwittigt hijzelf (of een ouder) het CAB of de tolk vaak rechtstreeks. Niettemin is het veilig dat de school het CAB toch altijd schriftelijk verwittigt. Zo wordt vermeden dat de leerling of de ouders denken dat de onderwijsinstelling het CAB verwittigt, en vice versa, waarbij uiteindelijk niemand het CAB verwittigt en de tolk toch moet betaald worden. Voor onwettige afwezigheden kunnen de tolkuren van de leerling niet aangewend worden. Gelieve het CAB onmiddellijk te verwittigen bij vermoeden van onwettige afwezigheid zodat kan vermeden worden dat een rekening hoog zou oplopen.

In geval van een onvoorziene, gewettigde afwezigheid van de leerling of van de leerkracht zal de tolk worden betaald door AGODI.

¹ Een tolkprestatie van eenzelfde tolk bij eenzelfde leerling voor aaneengesloten lestijden, al dan niet onderbroken door een kleine pauze (speeltijd) wordt beschouwd als één tolkopdracht. De reële middagpauze in de school deelt de tolkprestatie altijd op in twee tolkopdrachten. Dit betekent dat de voormiddagprestatie aan de middagpauze stopt en daar wordt afgerond. De namiddagprestatie begint na de middagpauze en wordt eveneens afgerond. (zie ook 3. Afronding tolkuren)

6.2.2 TLA NIET BETAALD DOOR AGODI

In sommige gevallen zal AGODI de tolkprestaties niet betalen. Indien het een ongewettigde afwezigheid betreft is de gebruiker (i.e. de leerling of zijn ouders) of de onderwijsinstelling verantwoordelijk voor het betalen van de tolk.

Enkele voorbeelden van situaties waar de gebruiker of de onderwijsinstelling de kosten voor de tolk zelf moet betalen:

- De leerling vergat uit slordigheid de tolkopdracht af te gelasten
- De leerling wist al lang dat de tolkopdracht niet zou doorgaan, maar vergat om de tolkopdracht af te melden
- De leerling heeft zich verslapen en was hierdoor niet aanwezig
- De leerling spijbelt
- De leerkracht verwittigt een week vooraf (in de les of via online studentenkalendar van de school) dat een les niet doorgaat. De leerling vergeet dit te melden aan de contactpersoon of CAB.
- De les gaat niet door wegens een bijscholing van de leerkracht, maar de school vergeet om de tolkopdracht tijdig af te melden.
- ...

Indien de fout voor de te late afmelding bij de onderwijsinstelling ligt, dient de onderwijsinstelling de tolk te betalen.

Dit is ook het geval wanneer tolkprestaties worden geleverd die in strijd zijn met deze richtlijnen. Het niet naleven van de richtlijnen kan eveneens aanleiding geven tot het verlies van tolkuren. Ook tolkuren die ingevolge te voorziene wijzigingen, zoals excursies, deliberaties, ..., niet of te laat werden afgemeld bij het CAB, worden door AGODI niet ten laste genomen.

Er mogen geen bijkomende kosten voor tolkuren worden doorgerekend aan de betrokken leerling of zijn ouders.

7. STOPZETTING VAN OPLEIDING

Indien de leerling zijn of haar studies (in uw onderwijsinstelling) beëindigt, dan vervalt de toekenning voor tolkuren. De stopzetting van studies wordt gemeld door de onderwijsinstelling via e-mail aan de cel Speciale Onderwijsleermiddelen.